

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 14499-26/2022-ERU

V Jihlavě dne 30. dubna 2024

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **Rodinná energie a.s.**, se sídlem Na Lánech 764, 570 01 Litomyšl, IČ: 060 48 609 (dále též „účastník řízení“), zastoupené [redacted] advokátem se sídlem [redacted] proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14499-21/2022-ERU ze dne 16. října 2023 (sp. zn. OSR-14499/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), uznal účastníka řízení

ve **výroku I.** vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 3 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když

i) zákazníkovi paní [redacted] odběrné místo [redacted] na adrese [redacted] [redacted] (dále též „zákazník“), dne 30. července 2021 zaslal oznámení, že s účinností od 10. září 2021 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „FIX36“ (cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 1 325 Kč bez DPH, měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021, kterou byl sjednán produkt VĚRNOST, po dobu 3 let, v rámci něhož byla sjednána fixní cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 849 Kč bez DPH a měsíční poplatek 100 Kč bez DPH, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu na cenu znova označenou jakožto cenu fixní, anebo v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolaná neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro obě smluvní strany závazná, mohla

vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok,

ii) zákazníkovi dne 26. listopadu 2021 zaslal oznámení, že s účinností od 1. ledna 2022 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „RODINA“ (cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 2 599 Kč bez DPH, měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona nebo přejít na nový produkt s názvem DESETNÍK, v rámci něhož je odebírán zemní plyn za velkoobchodní ceny energií, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021 o obsahu uvedeném v předchozí části výroku, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u dotčeného zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím změněnou cenu na cenu buď násobně vyšší, než byla cena fixní, nebo na cenu odvozenou od cen na velkoobchodních energetických trzích, anebo v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolána neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k uvedené jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro obě smluvní strany závazná, spolu se zatajením povahy takto jednostranně určených cen jako cen dynamicky určených a nepředvídatelných, navíc učiněná způsobem a v čas, kdy mohla vyvolat klamný dojem o tom, že tímto způsobem postupují všichni dodavatelé na trhu standardně, mohla vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok,

iii) zákazníkovi dne 27. července 2022 zaslal oznámení, že s účinností od 1. září 2022 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „Energie jinak“ (cena odebraného plynu je založena na spotových cenách), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021, o obsahu uvedeném v předchozí části výroku, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím změněnou cenu na cenu odvozenou od cen na velkoobchodních energetických trzích, anebo v opačném případě musí závazkový vztah ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolána neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k uvedené jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro smluvní strany závazná, spolu se zatajením povahy jednostranně určených cen jako cen dynamicky určených a nepředvídatelných, navíc učiněná způsobem a v čas, kdy mohla vyvolat klamný dojem o tom, že tímto způsobem postupují všichni dodavatelé na trhu standardně, mohla vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok;

ve **výroku II.** vinným ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem č. [REDAKCE] v rozporu s § 11 odst. 6 energetického zákona při uplatňování zálohových plateb za dodávky plynu nestanovil jejich výši nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby plynu v následujícím zúčtovacím období, když dne 21. srpna 2022 stanovil zákazníkovi, počínaje měsícem září 2022,

prostřednictvím platebního kalendáře č. [REDAKCE] měsíční zálohové platby ve výši 10 100 Kč, přestože při plánované roční spotřebě plynu dle přílohy č. 15 vyhlášky č. 349/2015 Sb., o pravidlech trhu s plynem, ve znění účinném do 31. července 2022 (dále jen „vyhláška o pravidlech trhu s plynem“), která k uvedenému datu dle údajů přístupných v informačním systému operátora trhu činila 20,935 MWh, a ceně za sdružené služby dodávky plynu (při sjednané ceně odebraného zemního plynu 849 Kč bez DPH/MWh, stálý měsíční plat 100 Kč bez DPH a regulované složky), mohla měsíční zálohová platba za dodávku plynu činit nejvýše 2 526 Kč;

za což mu byla ve **výroku III.** uložena úhrnná pokuta ve výši 120 000 Kč a ve **výroku IV.** povinnost k úhradě nákladů řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč,

Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na návrh rozkladové komise, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

Rozklad společnosti Rodinná energie a.s., se sídlem Na Lánech 764, 570 01 Litomyšl, IČ: 060 48 609, proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14499-21/2022-ERU ze dne 16. října 2023 (sp. zn. OSR-14499/2022-ERU) se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.

Odůvodnění:

I. Správní řízení v prvním stupni

Dne 26. srpna 2022 obdržel Energetický regulační úřad od paní [REDAKCE] podnět k prošetření jednání účastníka řízení, který s dotyčnou uzavřel dne 27. ledna 2021 smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ve vztahu k odběrnému místu na adrese [REDAKCE] [REDAKCE] (dále též „Smlouva“). Ve Smlouvě byla sjednána produktová řada VĚRNOST, v ceníku této produktové řady, platném ke dni uzavření Smlouvy, pak byla ujednána cena ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH. Součástí Smlouvy byly Všeobecné obchodní podmínky ze dne 28. května 2015 účinné pro smlouvy a dodatky uzavřené od tohoto data.

Dne 30. července 2021 účastník řízení zákazníkovi oznámil, že je s ohledem na růst cen energií donucen změnit cenu za odebraný plyn a že od 10. září 2021 zákazník bude odebírat zemní plyn v produktové řadě FIX36 účinné od téhož data, dle níž je stanovena cena ve výši 1 325 Kč bez DPH a měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH. Účastník řízení v tomto oznámení rovněž uvedl, že s touto produktovou řadou má zákazník jistotu, že po 36 měsících nedojde k žádnému dalšímu navýšení ceny, a poučil jej o možnosti odstoupit od Smlouvy.

Dne 26. listopadu 2021 účastník řízení zákazníkovi oznámil, že s ohledem na trvajících abnormálních a vážný stav není schopen nakupovat energie za ceny, které zákazníkovi účtoval, a že od 1. ledna 2022 bude zákazníkovi dodávat plyn za podmínek produktové řady RODINA, dle níž je stanovena cena ve výši 2 599 Kč/MWh bez DPH a měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH. V případě nesouhlasu s tímto produktem účastník řízení nabídl zákazníkovi přechod na produkt DESETNÍK, podle něhož by zákazník odebíral plyn za velkoobchodní ceny. Rovněž poučil zákazníka o možnosti odstoupit od Smlouvy. Na toto oznámení o zvýšení ceny reagoval

zákazník e-mailem dne 7. prosince 2021, v němž uvedl, že změnu na produktovou řadu RODINA či DESETNÍK neakceptuje s tím, že má od 10. září 2021 po dobu 36 měsíců garantovanou neměnnou cenu v souladu s produktem FIX36. Dne 8. prosince 2021 účastník řízení zákazníkovi e-mailem potvrdil, že k navýšení ceny tedy nedojde.

Dne 20. května 2022 vystavil účastník řízení zákazníkovi vyúčtování č. [REDAKCE] za období od 1. dubna 2021 do 1. dubna 2022 s přeplatkem ve výši 7 028,45 Kč, s tím, že od 1. dubna 2021 do 9. září 2021 bylo účtováno podle produktové řady VĚRNOST, od 10. září 2021 bylo pak účtováno podle produktové řady FIX36.

Dne 27. července 2022 účastník řízení zákazníkovi oznámil, že z důvodu přetrvávajícího stavu rekordních cen energií dochází u zákazníka od 1. září 2022 ke změně ceníku na produkt „Energie jinak“, který je založen na tzv. spotových cenách, kdy se cena dodávky mění dle aktuálního vývoje na energetické burze. Rovněž poučil zákazníka o možnosti odstoupit od Smlouvy. Na toto oznámení reagoval zákazník e-mailem dne 5. srpna 2022, v němž uvedl, že změnu na produktovou řadu „Energie jinak“ neakceptuje a trvá na sjednané produktové řadě FIX36.

V reakci na nesouhlas zákazníka mu účastník řízení zaslal dne 22. srpna 2022 vyjádření, v němž uvedl, že s ohledem na vývoj trhu je situace neudržitelná a ponechání dosavadních cen není možné. Uvedl, že oprávnění ke zvýšení ceny mu vyplývá ze čl. X všeobecných obchodních podmínek, které jsou součástí Smlouvy a zopakoval poučení o možnosti zákazníka odstoupit od Smlouvy. Následně dne 23. srpna 2022 reagoval zákazník e-mailem, v němž uvedl, že trvá na dodržení dodávek podle produktu FIX36, podle něhož se účastník řízení zavázal k nenavyšování ceny po dobu 36 měsíců. Podle zákazníka není oprávněn použít čl. X všeobecných obchodních podmínek.

Mezitím dne 21. srpna 2022 zaslal účastník řízení zákazníkovi nový rozpis záloh (platební kalendář) č. [REDAKCE] v němž pro období od 1. září 2022 do 31. srpna 2023 předepsal zákazníkovi zálohy ve výši 10 100 Kč/měsíc. Dne 25. srpna 2022 zákazník zaslal účastníkovi řízení nesouhlas se zvýšením záloh, jelikož podle něj není ke zvýšení důvod; zvýšené zálohy neodpovídají předpokládané spotřebě a sjednanému ceníku dle produktu FIX36. Změna produktu na produkt „Energie jinak“ byla podle zákazníka neplatná. Dne 6. září 2022 reagoval účastník řízení e-mailem, v němž uvedl, že vystavená záloha je zcela adekvátní ceníku zákazníka a jeho obvyklé spotřebě.

Dne 16. září 2022 zákazník svůj podnět doplnil a uvedl, že si až z informace správního orgánu uvědomil, že již na první změnu z produktu VĚRNOST na produkt FIX36 neměl účastník řízení právo. Konstatoval, že celou dobu je mu podsouváno, že zvyšování ceny účastník řízení činí, protože musí reagovat na velkoobchodní ceny; u produktu FIX36 byl navíc zákazník ujišťován, že velkou výhodou tohoto produktu je právě neměnnost ceny, čímž účastník řízení uvedl zákazníka v omyl.

Na základě podnětu paní [REDAKCE] provedl Energetický regulační úřad šetření a následně s účastníkem řízení zahájil dne 17. dubna 2023 správní řízení pod sp. zn. OSR-14499/2022-ERU pro podezření ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona a pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

Dne 6. června 2023 Energetický regulační úřad obdržel od společnosti OTE, a.s., se sídlem Sokolovská 192/79, 186 00 Praha 8, IČ: 264 63 318 (dále jen „operátor trhu“),

informaci, že předpokládaná spotřeba plynu pro odběrné místo zákazníka byla ke dni 21. srpna 2022 ve výši 20,935 MWh; tato informace byla dostupná i účastníkovi řízení.

Dne 16. června 2023 Energetický regulační úřad obdržel vyjádření účastníka řízení, který uvedl, že došlo k administrativnímu pochybení, kdy byl v září 2022 omylem v interním systému evidován u zákazníka spotový produkt, což způsobilo, že zákazníkovi byl vystaven platební kalendář s danou částkou záloh. Účastník uvedl, že špatné stanovení výše záloh nebylo úmyslné. K pokračujícímu přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele účastník řízení uvedl, že cena dodávky dle Smlouvy se zákazníkem byla určena odkazem na ceník řady VĚRNOST. Podle účastníka řízení se však nejednalo o fixní produkt. Účastník řízení byl oprávněn parametry ceníku změnit, de facto bez jakéhokoli omezení; toto oprávnění mu vyplývalo z ustanovení Smlouvy „Cenové podmínky“ a ze čl. X všeobecných obchodních podmínek. Účastník řízení uvedl, že považuje téměř za shodné, zda změni předmětný ceník nebo zda převede zákazníka na jiný produkt, jelikož fakticky je pro zákazníka důsledek stejný, tj. změna ceníku v obou případech. Účastník řízení uzavřel, že ke změně ceny oprávněn byl, proto se nemohlo jednat o nekalou obchodní praktiku, nemohla být naplněna skutková podstata přestupku a ani jeho společenská škodlivost. Proto navrhl, aby správní orgán zastavil řízení jako neopodstatněné, případně aby udělil správní trest napomenutí.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. j. 14499-21/2022-ERU ze dne 16. října 2023 byl účastník řízení uznán vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, kterých se dopustil jednáním popsáním ve výrokové části tohoto rozhodnutí, za což mu byla uložena úhrnná pokuta ve výši 120 000 Kč a povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

Energetický regulační úřad ohledně přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele uvedl, že v případě zákazníka byla ve Smlouvě a v ceníku produktové řady VĚRNOST, platném ke dni uzavření Smlouvy, sjednána pevná cena ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a stálý měsíční plat 100 Kč bez DPH po dobu tří let od uzavření Smlouvy. Přímo ve Smlouvě bylo stanoveno, že cena stanovená ceníkem je platná po celou dobu trvání sjednaného závazku. Výjimku tvořila pouze situace prodlení zákazníka s platbou za komoditu, za které mohlo dojít ke zvýšení ceny za dodávku plynu. Jestliže tak účastník řízení oznámil celkem třikrát zákazníkovi změnu ceny (produktové řady), a to na produkty FIX36, RODINA/DESETNÍK a „Energie jinak“, učinil tak přesto, že měl se zákazníkem uzavřenou Smlouvu s pevně stanovenou cenou na dobu tří let a ke změně ceny v rámci produktové řady ani k provedení změny celé produktové řady nebyl oprávněn. Nadto správní orgán uvedl, že u první změny na produkt FIX36 účastník řízení výslovně uvedl, že cena je neměnná po dobu následujících 36 měsíců, nicméně zdůraznil, že ani k této změně nebyl účastník řízení vzhledem ke sjednané produktové řadě VĚRNOST s fixovanou cenou oprávněn.

Ve všech třech případech tak účastník řízení nedodržel smluvní závazek, tj. ponechání sjednané ceny za dodávku plynu do doby, ke kterému se v rámci uzavřené Smlouvy zavázal. K námitce účastníka řízení, že mu z ujednání všeobecných obchodních podmínek označeného jako „Článek X. Změny cen a VOP“ vyplývá oprávnění k jednostranné změně ceny, Energetický regulační úřad uvedl, že v případě rozporu mají odchylná ujednání ve Smlouvě

přednost před zněním obchodních podmínek. K samotnému oprávnění v čl. X všeobecných obchodních podmínek Energetický regulační úřad konstatoval, že jednostranná změna závazku je podle § 1790 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), možná tehdy, pokud si takové oprávnění smluvní strany dostatečně určitě sjednají. Ujednané oprávnění v čl. X všeobecných obchodních podmínek je neurčité, neboť v něm není nijak specifikováno, za jakých podmínek je možné ke změně ze strany účastníka řízení přistoupit. Dále Energetický regulační úřad uvedl, že případná změna závazku musí být v přiměřeném rozsahu, což však rovněž nebylo splněno.

Energetický regulační úřad posuzoval, zda jednání účastníka řízení naplňuje znaky některé z nekalých obchodních praktik, přičemž dospěl k závěru, že jednání naplňuje znaky klamavého opomenutí podle § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele. Naplnění pojmových znaků klamavého opomenutí shledal správní orgán v tom, že účastník řízení jako prodávající v případě všech třech oznámení o změně ceny zatajil skutečnost, že se zákazníkem uzavřel smlouvu o sdružených službách dodávky plynu s fixovanou cenou a že tedy nebyl oprávněn do této ujednané ceny jednostranně zasahovat, tedy zatajil podstatnou informaci, která vedla nebo mohla vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Uvedl, že rozhodnutí zákazníka, zda setrvá v závazku s účastníkem řízení, je nepochybně rozhodnutím ohledně koupě podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona o ochraně spotřebitele. Nadto Energetický regulační úřad uvedl, že i poučení o možnosti odstoupit od Smlouvy, která byla obsahem oznámení o změně ceny, byla způsobila vyvolat v zákazníkovi dojem oprávněnosti změny ceny/produktu, byla mu tak poskytnuta zdánlivá volba mezi přijetím nabízené produktové řady s odběrem plynu za vyšší cenu a odstoupením, přestože však nešlo o jediné varianty na straně zákazníka, neboť ten nebyl povinen změny akceptovat s ohledem na uzavřenou Smlouvu s fixní cenou. Energetický regulační úřad poukázal rovněž na to, že účastník řízení svá oznámení o změně produktové řady formuloval tak, že změny cen jsou nevyhnutelné s ohledem na situaci na velkoobchodním trhu a že jde o standardní postup i u jiných dodavatelů. Dále účastník řízení zatajil zákazníkovi skutečnou povahu spotových cen. Použité formulace v zákazníkovi vyvolávají dojem, že nové produktové řady jsou pro něho výhodnější. Energetický regulační úřad uzavřel, že účastník řízení užil vůči zákazníkovi zakázanou nekalou obchodní praktiku ve formě klamavého opomenutí ve smyslu § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona, a dopustil se tak třemi dílčími skutky pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

Ve vztahu k přestupku podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona Energetický regulační úřad s odkazem na přílohu č. 15 vyhlášky o pravidlech trhu s plynem vypočetl, že při předpokládané spotřebě 20,935 MWh/rok a při sjednané ceně zemního plynu ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a stálém měsíčním platu 100 Kč bez DPH a regulovaných složkách ceny plynu pro rok 2022 by cena za sdružené služby za rok 2022 činila 30 312,31 Kč včetně DPH. V přepočtu na jeden měsíc by maximální výše zálohy měla činit nejvýše 2 526,03 Kč. Jestliže účastník řízení stanovil dne 21. srpna 2022 zákazníkovi pro období od 1. září 2022 do 31. srpna 2023 novou výši zálohových plateb ve výši 10 100 Kč měsíčně, pak stanovil zálohu čtyřnásobně vyšší, než jakou bylo maximálně možné stanovit s ohledem na sjednaný produkt a množství odebíraného plynu. Podle správního orgánu tím došlo k porušení § 11 odst. 6 energetického zákona a naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 91 odst. 1 písm. l) téhož zákona. Stanovením zálohových plateb neodpovídajících reálné spotřebě a sjednané ceně dochází k poškozování zákazníka a zásahu do jeho ekonomické sféry,

a to i v případě následného vyrovnání přeplatku, jelikož zákazník nemohl s finančními prostředky nakládat v rámci svého rozpočtu.

Společenskou škodlivost jednání účastníka řízení spatřoval správní orgán v tom, že účastník řízení narušil veřejný zájem na ochraně spotřebitele, a to dokonce opakovaně, a to nejen neoprávněnými změnami cen, ale rovněž tím, že účastník řízení požadoval nepřiměřené vysoké zálohy na dodávky plyn, kdy účastník řízení s touto vyšší částkou mohl po fakturační období nakládat. Jako přitěžující okolnost Energetický regulační úřad hodnotil, že účastník řízení spáchal posuzovaný přestupek podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona (tento přestupek určil v souladu s tzv. absorpční zásadou jako přestupek nejpřísněji trestný) ve vícečinném souběhu nestejnorodém s dalším přestupkem podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Jako další přitěžující okolnost správní orgán vyhodnotil, že se účastník řízení uvedeného jednání dopustil vůči zvláště zranitelnému zákazníkovi s ohledem na jeho vysoký věk. Další přitěžující okolností byla okolnost, že účastník řízení byl již v minulosti pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupků ve věcné působnosti Energetického regulačního úřadu, neboť účastníku řízení byla rozhodnutím ze dne 20. dubna 2020, č. j. 00295-7/2020-ERU, uložena pokuta ve výši 200 000 Kč za spáchání pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona a dále mu byla rozhodnutím ze dne 27. srpna 2021, č. j. 03064-12/2021-ERU, uložena úhrnná pokuta ve výši 50 000 Kč za spáchání pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona a přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14499-21/2022-ERU ze dne 16. října 2023, které mu bylo doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 18. října 2023 rozklad, v němž namítá, že správní orgán v napadeném rozhodnutí vychází z nesprávného právního posouzení věci.

Účastník řízení odkazuje na své vyjádření ze dne 16. června 2023 a uvádí, že pokud jde o přestupek podle § 91 odst. 1 písm. l), své pochybení uznává, nicméně se podle něj nejedná o pochybení zásadního charakteru. Opakuje, že došlo pouze k administrativní chybě v interním systému, jejímž důsledkem bylo stanovení zálohových plateb právě ve výši 10 100 Kč.

Ohledně přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele účastník řízení uznává, že se zákazníkem řešil možnost převodu v průběhu trvání smlouvy na produkty odlišné od produktu řady VĚRNOST. Trvá však na svých předchozích tvrzeních, že cenové podmínky uzavřené smlouvy o sdružených službách dodávky plynu v produktové řadě VĚRNOST nebyly fixně upraveny a účastník řízení byl oprávněn cenu nebo produktovou řadu změnit bez jakéhokoli omezení. Oprávnění mu vyplývalo z ustanovení Smlouvy „Cenové podmínky“ a ze čl. X všeobecných obchodních podmínek „Změny cen a VOP.“ Účastník řízení přitom považuje za téměř shodné, zda dojde ke změně ceníku nebo k převedení zákazníka na jiný produkt, jelikož fakticky se v obou případech zákazníkovi změní ceník. Vzhledem k oprávnění účastníka řízení ke změně ceny se nemůže jednat o nekalou obchodní praxi a nemůže být ani naplněn materiální znak přestupku.

Účastník řízení dále navrhl, aby Energetický regulační úřad spojil do jednoho veškerá řízení, která s účastníkem řízení vede, a to předmětné řízení a dále správní řízení vedená pod sp. zn. [REDAKCE] sp. zn. [REDAKCE] a sp. zn. [REDAKCE]

Uloženou pokutu označil účastník řízení s ohledem na mírnou závažnost jeho pochybení a s ohledem na rozhodovací praxi Energetického regulačního úřadu za nepřiměřenou, neboť je mu známo, že za obdobná pochybení jsou jiným dodavatelům udělovány pokuty nižší. Správní orgán také podle něj nezohlednil, že posuzované období bylo s ohledem na měnící se situaci složitým obdobím jak pro zákazníky, tak pro dodavatele. Závěrem účastník řízení navrhl zrušení napadeného rozhodnutí, případně jeho změnu tak, že se účastníkovi řízení ukládá správní trest napomenutí, případně tak, že se účastníkovi řízení ukládá správní trest nižší.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada Energetického regulačního úřadu po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), přezkoumává odvolací správní orgán napadené rozhodnutí v plném rozsahu.

Po přezkoumání napadeného rozhodnutí Rada konstatuje, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a je zákonné.

Rada se nejprve zabývala výrokem I. napadeného rozhodnutí, tedy pokračujícím přestupkem podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Účastník řízení ve vztahu k tomuto přestupku namítá, že se jej nedopustil a trvá na tom, že ze Smlouvy a všeobecných obchodních podmínek mu vyplývalo oprávnění ke změně ceny, potažmo produktové řady.

K jednostrannému oprávnění ke změně ceny Rada uvádí, že ze Smlouvy, kterou zákazník uzavřel s účastníkem řízení dne 27. ledna 2021, vyplývá, že mezi stranami byl sjednán produkt VĚRNOST, přičemž cena byla stanovena ceníkem této produktové řady ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a stálý měsíční plat ve výši 100 Kč bez DPH. Doba trvání Smlouvy byla ujednána na dobu 3 let. V rámci Smlouvy bylo dále uvedeno, že „*Cena stanovená Ceníkem pro jednotlivé komodity je platná po celou dobu trvání sjednaného smluvního vztahu vyjma níže uvedeného zvýšení z důvodu prodloužení Zákazníka (viz též čl. VII. odst. 19 VOP).*“ Z citovaného lze jednoznačně učinit závěr, jak již správně konstatoval správní orgán prvního stupně, že ve Smlouvě byla sjednána pevná (fixní) cena za dodávku plynu, a to na dobu 3 let od uzavření Smlouvy. Účastník řízení ke změně ceny, potažmo produktové řady, oprávnění neměl, jelikož v souladu s § 1751 odst. 1 občanského zákoníku mají odchýlná ujednání ve smlouvě přednost před zněním obchodních podmínek. Jakékoli ujednání vyplývající ze všeobecných obchodních podmínek umožňující změnu ceny nemůže účastníka řízení opravňovat k jednostrannému zásahu do závazku ve smyslu změny ceny, neboť takové ujednání nemá s ohledem na přednost fixně sjednané ceny ve smlouvě hlavní (ve spojení s ceníkem) žádné právní účinky. Tato úprava vychází z předpokladu, že to, co si strany konkrétně ujednaly mimo obchodní podmínky, odpovídá vůli stran spíše nežli to, co je součástí obchodních podmínek jako určitých typizovaných ujednání využitelných v typově stejných transakcích. Podle Rady si účastník řízení musel být vědom toho, že není oprávněn jednostranně změnit smlouvu tím způsobem, že namísto produktu s fixovanou cenou bude zákazník povinen platit za odebranou komoditu cenu odlišnou, a to cenu vyšší (v případě převedení na produkt FIX36 a produkt RODINA), respektive cenu dokonce dynamicky určenou, tzv. spotovou, odvozenou

od výsledku obchodování na krátkodobých trzích s energiemi (v případě volby produktu DESETNÍK a převedení na produkt „Energie jinak“).

Rada se ztotožňuje i s hodnocením Energetického regulačního úřadu ohledně samotného článku X všeobecných obchodních podmínek „*Změny cen a VOP*“, který umožňoval účastníku řízení „*stanovit svým oznámením zvýšení ceny a/nebo změny jiných smluvních podmínek*.“ Obchodní podmínky nicméně dále obsahovaly pouze způsob a čas tohoto oznámení a právo zákazníka v takovém případě od Smlouvy odstoupit, nikoliv však žádné bližší podmínky či konkretizaci, v jakých případech lze ke zvýšení ceny přistoupit. Rada hodnotí samotný čl. X všeobecných obchodních podmínek jako ujednání neurčité a nepřiměřené, a to s odkazem na § 1752 občanského zákoníku, podle něhož si lze ujednat jednostrannou změnu závazku pouze v přiměřeném rozsahu, s tím, že v případě spotřebitelské smlouvy musejí být navíc jasně a srozumitelným způsobem formulovány mj. důvody pro takovou změnu závazku. Postup účastníka řízení uvedené podmínky nesplňuje, když jednostranným zvýšením ceny, potažmo dokonce jednostrannou změnou způsobu stanovení ceny, kdy by cena za dodávky plynu byla stanovena podle ceny aktuálně obchodované na burze, by se naprosto změnilo postavení zákazníka v jeho neprospěch.

Jako přílehlavý hodnotí Rada též odkaz Energetického regulačního úřadu na ustanovení § 1764 a § 1765 občanského zákoníku, tedy na ustanovení týkající se změny okolností, podle nichž platí, že změní-li se po uzavření smlouvy okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh. Pouze v případě změn okolností tak podstatných, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé smluvní straně obnovení jednání o smlouvě. Pokud se tak účastník řízení ve svých oznámeních o zvýšení ceny odvolával na energetickou krizi a růst cen na velkoobchodních trzích, mohl se domáhat pouze obnovení jednání o smlouvě. Účastník řízení sice v rozkladu uvedl, že se zákazníkem řešil možnost převodu v průběhu trvání smlouvy na produkty odlišné od produktu VĚRNOST, avšak oznámení o změně ceny byla formulována tak, že zákazníkovi nedávala žádný prostor k jednání o závazku. Naopak působila tak, že účastník řízení direktivně jednostranně mění cenu a jedinou další možností zákazníka je od Smlouvy odstoupit. To nelze považovat za obnovené jednání o smlouvě ve smyslu uvedených ustanovení.

V návaznosti na výše uvedené Rada uzavírá, že účastník řízení ke zvýšení ceny nebyl oprávněn. Pokud jde o hodnocení předmětného jednání, Rada se ztotožňuje s názorem Energetického regulačního úřadu, který v jednání účastníka řízení shledal porušení zákazu nekalých obchodních praktik podle § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve formě klamavého opomenutí podle § 5a odst. 2 téhož zákona.

Podle § 5a odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele se obchodní praktika považuje za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést podstatné informace, které v dané souvislosti spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, čímž způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně této koupě, které by jinak neučinil. Podle odst. 2 se za klamavé opomenutí také považuje, pokud prodávající podstatné informace uvedené v odstavci 1 zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsáním v odstavci 1 anebo neuvede

obchodní záměr obchodní praxe, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to v obou případech vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.

Rada konstatuje, že účastník řízení jako prodávající ve všech třech posuzovaných oznámeních o změně ceny (ze dne 30. července 2021, 26. listopadu 2021 a 27. července 2022) neuvedl podstatnou informaci, že zákazník má s účastníkem řízení sjednanou fixní cenu ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH, a že a účastník řízení nemá právo do této ceny jednostranně zasahovat.

V prvním oznámení o změně ceny ze dne 30. července 2021 účastník řízení uvedl: „(...) společnost je donucena zareagovat na navyšování velkoobchodních cen, tj. změnit cenu za neregulovanou platbu ceny za plyn (tj. odebraný zemní plyn). (...) Připravili jsme pro vás zcela novou produktovou řadu FIX36, kde máte jistotu, že po dobu 36 měsíců nedojde k žádnému dalšímu navýšení ceny. Od 10. 09. 2021 budete proto odebírat zemní plyn v produktové řadě FIX36 účinné od 10. 9. 2021. kde cena za jednu spotřebovanou MWh tj. cena odebraného zemního plynu, je 1.325 Kč bez DPH (1.603,25 včetně DPH) a měsíční poplatek je 100 Kč bez DPH (121 Kč včetně DPH) (...).“ Sdělení je formulováno tak, že se již předpokládá oprávnění účastníka řízení ke změně ceny. Z tohoto oznámení zákazník žádným způsobem nemohl obdržet informaci, že takové oprávnění účastník řízení nemá; tato informace mu tedy byla zatajena.

Ve druhém oznámení o změně ceny ze dne 26. listopadu 2021 účastník řízení uvedl: „Abnormální výkyv cen energií zaskočil snad úplně každého a i vy to určitě znáte z médií. Situace je natolik vážná, že žádný z dodavatelů nemůže realizovat nákup cen energií za ceny, které bychom si pro Vás představovali. Ani naše společnost není schopna nakupovat energie za ceny, které jsme vám účtovali. Co to pro Vás znamená? Od 01. 01. 2022 Vám budeme dodávat za podmínek produktové řady RODINA, jehož ceník naleznete v příloze tohoto dopisu.“ Podle ceníku byla v této produktové řadě stanovena pevná (fixní) cena ve výši 2 599 Kč/MWh bez DPH a stálý měsíční plat ve výši 100 Kč bez DPH. Opět je oznámení o změně ceny formulované tak, že je to dodavatel, kdo má oprávnění cenové podmínky určit.

Oproti prvnímu zvýšení ceny ve druhém oznámení účastník řízení navíc uvedl, že realizovat nákup za sjednané ceny nemůže žádný z dodavatelů, což je tvrzení nejvýše pochybné, neboť podobně nepostupovali skutečně všichni dodavatelé. Účastník řízení pomíjí, že na velkoobchodních energetických trzích může nakupovat energie na základě kontraktů dlouhodobých a krátkodobých, s dodávkou na následující den nebo např. následující rok. Bylo jeho obchodní strategií, že zjevně nakupoval energie na krátkodobých trzích, tj. neměl dostatečnou část nasmlouvané dodávky energií nakoupeno předem a byl takto výrazněji postižen zvýšením cen na trhu. Zde je třeba konstatovat, že každý z dodavatelů má odlišnou nákupní a prodejní strategii energií a účastníka řízení předně nic nenutilo k tomu, aby se zákazník sjednával fixní ceny dodávky, ale zároveň neměl nakoupeno dostatek komodity v dlouhodobých kontraktech či nediverzifikoval portfolio prostřednictvím různých druhů nákupů, v důsledku čehož mu aktuální situace na trhu související s výrazným zvyšováním cen energií začala působit ekonomické ztráty. Šlo o důsledek určité obchodní strategie a spekulace účastníka řízení na to, že cena energií zejména na krátkodobých trzích bude setrvale nízká jako v předešlých letech. Účastník řízení tak spotřebitelům podsouvá, že takto postupují všichni dodavatelé, a proto jsou předestřené možnosti nevyhnutelné a tudíž oprávněné. Účastník řízení se tak snaží vyvolat dojem, že situace je neúnosná a tím ospravedlnit své jednání, nicméně,

a to je podstatné, i v tomto sdělení došlo k zatajení podstatné informace, že účastník řízení má se zákazníkem sjednaný produkt s fixní cenou.

V následující pasáži oznámení ze dne 26. listopadu 2021 účastník řízení pokračuje: *„Pokud nesouhlasíte s ceníkem RODINA, máme tu pro Vás řešení, kterým je náš nový produkt DESETNÍK, díky kterému budete odebírat energie za velkoobchodní ceny. Jeho název odpovídá naší marži je to přesně 10 haléřů za kWh. Veliká výhoda tohoto produktu spočívá v tom, že jakmile tržní ceny poklesnou, promítne se tento pokles i ve Vaší ceně.“* Dále byl součástí tohoto oznámení obsáhlý popis výhod odběru energií za velkoobchodní ceny, kdy účastník řízení uvedl mimo jiné např. *„dlouhodobě výhodné řešení dodávek elektřiny,“ „po každém růstu musí přijít pokles, při kterém máte levnější ceny okamžitě i Vy,“ „je ověřeno, že se i v období růstu [cen energií] jedná o dlouhodobě výhodné řešení a ceny energií vycházejí v historickém srovnání výhodněji než u tradičních dodavatelů,“ „jedná se o řešení férové a transparentní, protože přesně víte, za co platíte,“ ... „vyšší ceny si můžete kdykoliv sami ověřit z veřejně dostupných informací,“ „máte zaručeno, že se Vaše cena bude měnit vždy přesně tak, jak se změní na trhu. Už se Vám tedy nestane, že cena půjde dolů a Vy se zlevnění dočkáte až po dlouhé době.“*

Ohledně této části oznámení, tj. nabídky produktu DESETNÍK, Rada uvádí, že toto sdělení považuje za neúplné, potažmo zároveň také za záměrně manipulativní. Sdělení sice obsahuje pravdivý popis výhod spotových cen/produktu, nijak však neupozorňuje na jeho rizika či nevýhody, resp. neuvádí odpovídající popis charakteru takto odvozených cen dodávky. V kontextu načasování tohoto oznámení, tedy v době energetické krize a vysokých cen energií, muselo být nepochybně účastníkovi řízení (jako osobě s odbornou péčí a s předpokladem znalosti problematiky) jasné, že se zdaleka nejednalo o nejvýhodnější produkt na trhu.

Pokud účastník řízení ve svém oznámení sděluje, že bude dodávat za podmínek produktové řady RODINA, ani tato informace není formálně nepravdivá (úmysl takto postupovat účastník řízení ani nepopírá, pouze jej následně nerealizoval, neboť dne 7. prosince 2021 došlo k odmítnutí ze strany zákazníka), ovšem vzhledem k tomu, že účastník řízení si musel být vědom, že k tomuto postupu není oprávněn, nemohl sdělit v daný okamžik všechny podstatné relevantní informace. Sdělení účastníka řízení záměrně vyvolávalo dojem jakési nevyhnutelnosti, ke kterému byla nadto prezentována alternativa v podobě pro spotřebitele „výhodného“ produktu DESETNÍK, ačkoli tomu tak v situaci vysokých cen na velkoobchodním trhu být nemohlo, bez ohledu na to, že zákazník s účastníkem řízení měl sjednaný kontrakt s fixní cenou. Účastník řízení chtěl před dopady rekordně vysokých cen chránit především sám sebe, proto prezentoval změny obsahu závazku v tom smyslu, že tak musí učinit a že nový ceník je pro spotřebitele i výhodný, přínosný, aniž by to v dané situaci bylo skutečně pravdou. Rada má za to, že účastník řízení se snažil navést zákazníka k volbě spotového produktu DESETNÍK a tím de facto přenést na zákazníka odpovědnost za vzniklý stav a následky energetické krize; byť zákazníkovi jako první „určil“ produktovou řadu RODINA a nabídl i třetí variantu, tedy odstoupení od Smlouvy.

Podle názoru Rady si průměrný spotřebitel (v tomto případě navíc zvláště zranitelný spotřebitel vysokého věku) nemůže udělat přesnou představu o tom, v jaké výši se může cena za dodávku komodity v důsledku aktuálních cen na velkoobchodním trhu pohybovat, neboť mu běžně není vůbec známo, v jakých částkách se aktuálně na krátkodobém trhu cena energií pohybuje. Cena se tak stává pro zákazníka nepředvídatelnou a neodhadnutelnou,

příčemž ze strany obchodníka je tak v podstatě veškeré obchodní riziko přeneseno na spotřebitele/zákazníka. Navíc je pravděpodobné, že takový spotřebitel nebude očekávat, že nový produkt pro něj bude méně výhodný než původně sjednaný závazek, když v kontextu tohoto oznámení měl vyplývat pro spotřebitele pravý opak.

Pro úplnost Rada uvádí, že obchodní praktika je nekalá, pokud podstatně narušuje nebo je jen způsobilá podstatně narušit rozhodování spotřebitele. Je nerozhodné, zda bylo skutečné rozhodování spotřebitele skutečně ovlivněno, ale zda může mít taková praktika dopad na průměrného spotřebitele (srov. Vítová, B. *Zákon o ochraně spotřebitele. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, str. 44). Je tedy nerozhodné, že nakonec ke změně produktu nedošlo (ani na produkt RODINA, ani na produkt DESETNÍK), neboť zákazník e-mailem ze dne 7. prosince 2021 se změnou nesouhlasil a účastník řízení dne 8. prosince 2021 rovněž e-mailem tento nesouhlas akceptoval.

V případě třetího posuzovaného oznámení o změně ceny ze dne 27. července 2022 účastník řízení oznámil zákazníkovi, že „s účinností od 01. 09. 2022 dochází ke změně Vašeho ceníku na produkt Energie jinak. Produkt Energie jinak je založen na tzv. spotových cenách, kdy se cena dodávky mění dle aktuálního vývoje na energetické burze. Ceny elektřiny a plynu jsou tedy dle momentální situace určovány zvlášť přímo pro každou hodinu a každý den a jejich stanovení provádí společnost OTE, a. s.“ Následoval podrobnější popis stanovení ceny odvíjející se od ceny na velkoobchodním trhu. Oznámení dále pokračovalo: „Co nás čeká? Analytici se většinou shodují na budoucím postupném zlevňování cen energií a pokles cen energií na nižší úroveň, zároveň ale upozorňují, že nelze předpokládat úplný návrat k cenám energií z let předchozích. Optimistický výhled podporuje také aktivní hledání náhrady ruského plynu, díky kterému již ceny energií začínají klesat. Toto klesání cen energií se projeví nejdříve a nejvýrazněji u zákazníků využívajících spotových produktů. Produkt Energie jinak pokles tržních cen ihned reflektuje a znamená tedy výrazně menší náklady na dodávky energií i pro Vás. Produkt Energie jinak s marží 0,50 Kč/kWh bez DPH + 100 Kč/měsíční poplatek bez DPH (tj. 0,605 Kč/ kWh včetně DPH + 121 Kč/měsíční poplatek včetně DPH) vám nastavíme s účinností od 01. 09. 2022.“

Rada po posouzení tohoto oznámení dospěla taktéž k závěru, že i zde došlo k zatajení informace, že stále byl platně sjednán pouze produkt VĚRNOST s fixovanou cenou. Účastník řízení znovu popsal výhody spotového produktu, aniž by byly řečeny nevýhody či rizika a ačkoli bylo zřejmé, že se aktuálně nemůže jednat o nejvýhodnější produkt na trhu.

V závěru všech oznámení pak účastník řízení zákazníkovi sděluje, že má možnost odstoupit od smlouvy podle § 11a odst. 5 energetického zákona. K tomu Rada konstatuje, že § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, se uplatňuje v případech, kdy je držitel licence oprávněn jednostranně zvyšovat ceny či jiné smluvní podmínky, tudíž odkaz na toto ustanovení znovu vyvolává dojem, že účastník řízení je oprávněn k podobnému postupu spočívajícímu ve změně sjednaného produktu. Účastník řízení tak zdánlivě poskytuje možnost volby zákazníkovi, a to ukončit smluvní vztah, čímž by se vyvázal z podsouvané, a nikoli nevyhnutelné nezbytnosti dodávek za vyšší ceny, respektive ceny odvozené od výsledků obchodování na krátkodobém trhu. Zákazník je tak nucen vybrat jednu z uvedených možností pod dojmem nevyhnutelnosti změn ceny; cíleně mu bylo zatajeno, že má nárok na dodávky za sjednané fixované ceny po určitou dobu. Kromě toho se změna dodavatele v kontextu událostí inkriminované doby rovněž nemusela jevit jako

vhodné řešení situace s ohledem na to, že v dané době se skutečně ceny elektřiny významně zvyšovaly. Hledání vhodného dodavatele tak mohlo být spojeno s velkým prvkem nejistoty (zde se navíc jednalo o zákazníka vysokého věku), proto v obavě z nucené změny dodavatele mohlo jeho rozhodnutí vést de facto k „akceptaci“ změny ceny ze strany účastníka řízení.

Vzhledem k tomu, že účastník řízení prezentuje informaci, jako by byl oprávněn jednostranně měnit fixované ceny spotřebiteli na ceny fixované vyšší nebo dokonce flexibilní ceny odvozené od krátkodobých velkoobchodních trhů (jakkoliv k tomu oprávněn nebyl), působí tyto „nabídky“ jako jediná možnost, jak se vyhnout hledání nového dodavatele. Pokud spotřebitel nechtěl měnit dodavatele, pak je výběr mezi těmito dvěma variantami pouze zdánlivý, neboť, jak již bylo opakovaně vysvětleno, ve skutečnosti účastník řízení nemohl do obsahu závazku ohledně ceny jednostranně zasahovat a měnit jej.

Po posouzení jednotlivých oznámení dospěla Rada ve shodě se správním orgánem prvního stupně k závěru, že ve všech shledala znaky klamavého opomenutí, neboť účastník řízení zatajil podstatnou informaci o neexistenci oprávnění ke zvýšení ceny a skutečnou povahu fixního produktu a postavil tak zákazníka před zdánlivou volbu mezi akceptací nové jednostranně určené produktové řady nebo odstoupením od Smlouvy a hledáním nového dodavatele, přestože ve skutečnosti zákazník žádnou volbu činit nemusel a stále mu platila původně sjednaná cena za dodávku plynu ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a stálý měsíční poplatek 100 Kč bez DPH. Na uvedené právní kvalifikaci nemění nic ani fakt, že první změnu na produkt FIX36 zákazník akceptoval, další změny však reklamoval a trval na ponechání produktu FIX36, neboť již změna na tento produkt nebyla ze strany účastníka řízení možná, jelikož k ní nebyl oprávněn.

Jednalo se přitom o neuvedení podstatné informace, kterou spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, jak předpokládá § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele. Podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona o ochraně spotřebitele je rozhodnutím ohledně koupě rozhodnutí spotřebitele o tom, zda, jak a za jakých podmínek výrobek nebo službu koupí, zda za ně zaplatí najednou nebo částečně, zda si je ponechá nebo neponechá nebo zda ve vztahu k nim uplatní právo vyplývající ze smlouvy, ať již se spotřebitel rozhodne jednat nebo zdržet se jednání. Tato definice pojem „rozhodnutí spotřebitele ohledně koupě“ stanoví poměrně široce a ten zahrnuje jakékoli rozhodnutí, které spotřebitel může v rámci obchodní transakce učinit, a to včetně rozhodnutí, že nebude dělat nic (Vítová, B., Etlíková, M. *Nekalé obchodní praktiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 18). Rozhodnutí spotřebitele ohledně koupě je nedílně spojeno s jeho ekonomickým chováním, které spočívá v podstatě v učinění informovaného rozhodnutí ohledně koupě [srov. definici podstatného narušení ekonomického chování spotřebitele podle § 2 odst. 1 písm. s) zákona o ochraně spotřebitele]. Ekonomickým chováním je nutno rozumět chování spotřebitele, jež má hospodářský dopad do jeho sféry.

V daném případě, pokud by zákazník zůstal pasivní (tj. smířil se s tím, že chce-li pokračovat v závazku a odebírat komoditu od účastníka řízení, a tedy se vyhnout nekomfortnímu hledání nového dodavatele), pak by mu byla nepochybně účtována ze strany dodavatele (účastníka řízení) cena zcela jiná, v případě dynamických cen v kontextu vývoje na trhu cena podstatně vyšší než doposud sjednaná. Bezpochyby by tak mohl být spotřebitel následně na základě účtování částek, ať už jako zálohových plateb nebo případných nedoplatků v rámci vyúčtování, přesvědčen o vlastní povinnosti tyto částky účastníkovi řízení hradit, aby se nevystavil riziku toho, že by se stal dlužníkem, že by po něm byla částka vymáhána

soudně (či v jeho laické představě především exekučně), a v neposlední řadě také z obav z omezení dodávek pro opakované neplnění platebních povinností. Zásah do ekonomického chování v podobě akceptace změny závazku, případně v podobě ukončení tohoto závazku, čímž by byl účastník řízení zproštěn plnění svých povinností (dodávat za sjednanou cenu) je tak naprosto nezpochybnitelný.

Rada tak potvrzuje závěr správního orgánu prvního stupně, že v daném jednání účastníka řízení byly naplněny znaky klamavého opomenutí podle § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele, a došlo tak k porušení zákazu nekalých obchodních praktik podle § 4 odst. 4 téhož zákona a k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona.

Rada však dále dospěla k závěru, že v jednání účastníka řízení lze kromě klamavého opomenutí spatřovat i znaky klamavého konání ve smyslu § 5 zákona o ochraně spotřebitele a rovněž agresivní obchodní praktiky podle § 5b téhož zákona. Byť se tedy Rada plně ztotožňuje se závěrem správního orgánu prvního stupně, současně považuje za potřebné pro úplnost odůvodnění v tomto směru doplnit. Předmětné doplnění však nemá žádný vliv na vinu účastníka řízení ani výši pokuty, jak byly popsány a odůvodněny v napadeném rozhodnutí, a představuje pouze úvahy obiter dictum.

Podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele platí, že obchodní praktika se považuje za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Podle § 5 odst. 2 téhož zákona se za klamavou považuje také obchodní praktika obsahující pravdivou informaci, jestliže vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, pokud jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl mimo jiné ohledně podstaty výrobku nebo služby [písm. a) předmětného ustanovení], hlavních znaků výrobku nebo služby, jako jsou např. jeho výhody a rizika [písm. b)], či ceny nebo způsobu výpočtu ceny [písm. d)].

Naplnění pojmových znaků klamavého konání spatřuje Rada ve větší či menší míře ve rámci všech třech posuzovaných oznámení. V případě oznámení ze dne 30. července 2021 se účastník řízení dopustil klamavého konání ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, neboť uvedl, že v případě nové produktové řady FIX36 má zákazník jistotu, že po dobu 36 měsíců nedojde k žádnému dalšímu navýšení ceny. Tato informace byla nepravdivá, neboť již 26. listopadu 2021 účastník řízení tuto „garanci“ porušil a opět zaslal zákazníkovi oznámení o zvýšení ceny. To, že ve skutečnosti byla jakákoli jednostranná změna v obsahu závazku právně neúčinná, není vůbec podstatné, neboť se účastník řízení reálně choval tak, jako by toto právo měl, což vedlo k účtování vyšších cen, které mu zákazník také platil. Informace o garanci neměnné ceny prokazatelně vedla zákazníka k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, neboť se na ni odkazoval ve svých dalších vyjádřeních během komunikace s účastníkem řízení. Uvedená nepravdivá informace tak byla zásadní pro jeho další spotřebitelské chování.

Ohledně oznámení o změně ceny ze dne 26. listopadu 2021 v části týkající se produktu DESETNÍK a oznámení o změně ceny ze dne 27. července 2022 při oznámení přechodu na produkt „Energie jinak“ (v obou případech se jednalo o produktové řady založené na uplatňování spotových cen), je Rada toho názoru, že lze spatřovat prvky klamavého konání ve smyslu § 5 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele. Tím, že účastník řízení uvedl v uvedených oznámeních pouze výhody spotových produktů, jak je podrobně citováno již výše, uvedl

sice informace pravdivé, nicméně v kontextu aktuální situace na trhu s energiemi, ve způsobu podání této informace a faktu, že se jednalo o zvlášť zranitelného zákazníka, mohlo takové uvedení výhod spotových cen uvést zákazníka v omyl. Při popisu produktových řad DESETNÍK a Energie jinak se účastník řízení snažil pravdivými informacemi vyvolat dojem, že se jedná o nejlepší řešení pro zákazníka, tedy o výhodné produkty k zajištění nejlevnějších dodávek plynu, aniž by však byl vysvětlen charakter cen odvozených od obchodování na krátkodobých trzích jakožto cen nepředvídatelných a navíc v důsledku nepřenositelných na zákazníka bez průběhového měření dodávky (podstatou užívání těchto cen je možnost úpravy spotřebitelského chování spotřebitele podle aktuální výše cen na krátkodobém trhu, nikoliv eliminace podnikatelského rizika dodavatele skrze přenášení nákupních cen na zákazníka). Rada také konstatuje, že jediné konkrétní (číselné) ceny uvedené v těchto oznámeních se týkají marže obchodníka a měsíčního poplatku a jsou na pohled velmi nízké, mohly proto svádět k představě, že celková cena za dodávku se nemůže zásadně odlišovat od doposud sjednané či účtované ceny, či spíše že bude ještě nižší. To, že zákazník odmítl jak produkt DESETNÍK, tak produkt „Energie jinak“, není podstatné, jelikož vznik skutečné „škody“ není předpokladem vzniku odpovědnosti za užití nekalé obchodní praktiky, postačuje potenciální možnost učinění rozhodnutí, které by spotřebitel jinak neučinil.

Kromě naplnění pojmových znaků klamavého konání Rada dále doplňuje, že v jednání účastníka řízení po přezkoumání veškeré komunikace mezi účastníkem řízení a zákazníkem, která je součástí spisového materiálu, spatřuje rovněž prvky agresivní obchodní praktiky podle § 5b odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Podle tohoto ustanovení platí, že obchodní praktika se považuje za agresivní, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům a okolnostem výrazně zhoršuje nebo může výrazně zhoršit svobodu volby nebo chování spotřebitele ve vztahu k výrobku nebo službě, a to obtěžováním, donucováním včetně použití fyzické síly nebo nepatřičným ovlivňováním, čímž způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Podle odst. 2 téhož ustanovení se při posuzování, zda je obchodní praktika agresivní, přihlíží mimo jiné k načasování, místu, povaze nebo době trvání obchodní praktiky [písm. a)] či ke způsobu jednání, jeho výhrůžnosti nebo urážlivosti [písm. b)].

Jak uvádí doktrína, v „*případě agresivní obchodní praktiky také vyvstává do popředí kritérium ovlivnění svobodné volby spotřebitele učinit či neučinit obchodní rozhodnutí (zda vstoupit do závazkového vztahu s podnikatelem či nikoli). Na rozdíl od klamavé obchodní praktiky však u té agresivní dochází k daleko silnějšímu vlivu na spotřebitele s využitím různých spotřebitelových „slabin“.* (...) *Spotřebitelé jsou v těchto případech ovlivňováni obtěžováním (často opakovaným nebo vytrvalým), donucováním (jak psychickým, tak fyzickým, ať už ve vztahu k samotnému spotřebiteli, nebo třetím osobám, jako jsou např. členové jeho rodiny nebo jiné osoby blízké) nebo jakýmkoli nepatřičným ovlivňováním definovaným v § 2 odst. 1 písm. t) zák. o ochraně spotřebitele (např. lstí). To vše vede nebo může vést (není tedy nutné, aby k ovlivnění skutečně došlo) k tomu, že má spotřebitel omezenou svobodu volby a rozhodne jinak, než by se rozhodl, kdyby k těmto agresivním praktikám nedošlo.*“ (viz Vítová, B. *Zákon o ochraně spotřebitele. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, str. 70 až 71).

Rada shledává znaky agresivní obchodní praktiky podle § 5b zákona o ochraně spotřebitele v nátlakovém přístupu na zákazníka, který byl navíc z důvodu vysokého věku zákazníkem zvlášť zranitelným. Účastník řízení se celkem třikrát během 12 měsíců pokusil změnit zákazníkovi produktovou řadu, podle níž bude zákazníkovi účtovat cenu za odebraný

plyn (viz výše uvedená oznámení o změně ceny ze dne 30. července 2021, 26. listopadu 2021 a 27. července 2022), avšak kromě toho účastník řízení kontaktoval zákazníka i ohledně jiných nabídek. Dne 1. října 2021 mu zaslal návrh smlouvy o zajištění správy měřicího zařízení (který zákazník nepodepsal) nebo dne 14. prosince 2021 zaslal návrh, v němž s ohledem na pokračující extrémní nárůst cen energií navrhl bezplatný přechod ke společnosti ČEZ Prodej, a.s. Současně zaslal návrh smlouvy s tímto obchodníkem, podle něž by byla cena fixovaná na dva roky podle ceníku „Plyn – na dva roky v akci“ ve výši 2 440,12 Kč/MWh bez DPH a stálá platba ve výši 165,64 Kč/měsíc. Jednalo se opět o nevýhodnou nabídku pro zákazníka, neboť účastník řízení si musel být vědom, že zákazník má stále sjednanou produktovou řadu VĚRNOST s fixní cenou ve výši 849 Kč/MWh bez DPH a měsíčním poplatkem 100 Kč bez DPH. Na tento návrh odpověděl zákazník doporučeným dopisem dne 3. ledna 2022, v němž uvedl, že trvá na dodržení závazku dodávat za fixovanou cenu po dobu 36 měsíců, a požádal, aby mu účastník řízení do skončení této doby fixace nezasílal další nabídky jiných produktových řad či jiných alternativních nabídek přechodu k jinému dodavateli.

Zákazník dal zřetelně najevo, že si nepřeje dostávat žádné další nabídky, a to až do skončení doby fixace. Sjednáním produktu s fixní cenou na delší období si chtěl zákazník zajistit, že po dobu trvání Smlouvy bude mít za jasných podmínek zajištěny dodávky plynu a nebude v tomto období muset činit žádné právní kroky. Nicméně i přes výslovný požadavek zákazníka účastník řízení později zaslal další oznámení o změně ceny. Rada shledala zaslání oznámení o změně ceny celkem třikrát v průběhu 12 měsíců a nadto i dalších nabídek za časté a opakované obtěžování zákazníka. Právě opakované zasílání nevyžádaných e-mailů nebo nabídek prostřednictvím soukromých dopisů, kterými bude na spotřebitele vyvíjen nátlak, aby určitým způsobem jednal, je jedním z příkladů obtěžování jakožto agresivní obchodní praktiky, neboť jde o opakované narušování soukromé sféry spotřebitele jako jednotlivce (srov. Vítová, B., Etlíková, M. *Nekalé obchodní praktiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, str. 33). Při posuzování tak Rada přihlíдела zejména ke způsobu a době trvání nekalé obchodní praktiky dle § 5b odst. 2 písm. a) a b) zákona o ochraně spotřebitele.

Rada tak shodně s prvostupňovým orgánem dospěla k závěru, že účastník řízení naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele porušením § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona. Současně poukazuje na skutečnost, že v rámci nekalých obchodních praktik dochází často k jejich vzájemnému prolínání a není zcela vyloučeno, jak poukazuje výše, že jednáním pachatele může dojít k naplnění znaků více typů nekalých obchodních praktik najednou. Prvostupňovému správnímu orgánu však nelze vytykat, že pachatele přestupku potrestá jen za některé z nich, zvláště pokud trestá spáchání těch nekalých praktik, které se mu jeví v kontextu všech zjištěných skutečností jako nejzásadnější. Pro úplnost Rada podotýká, že se ztotožňuje s testem nekalosti provedeným prvostupňovým orgánem, který vyloučil, že by se jednalo o obchodní praktiky podle příloh č. 1 a 2 či ve čl. 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách, proto se těmito otázkami nebude v tomto rozhodnutí již nijak zabývat.

K výroku I. napadeného rozhodnutí proto Rada shrnuje, že byla naplněna formální i materiální stránka přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, přičemž se jednalo o přestupky velmi společensky závažné, když byl zákazník v postavení spotřebitele opakovaně manipulativně informován o změně ceny za dodávky plynu (v případě produktu FIX36 mu byla dokonce tato vyšší cena vyúčtována) s cílem, aby se účastník řízení vyhnul zajištění dodávek plynu za původně sjednané fixní ceny, které se pro něj z důvodu vnějších

okolností staly nevýhodné. Ačkoliv v souběhu s přestupkem podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona je přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele přestupkem mírněji trestným, vnímá jej Rada jako společensky závažnější, nadto za situace, kdy se jednalo o zvlášť zranitelného zákazníka, na což ostatně Rada několikrát v průběhu tohoto odůvodnění poukazuje.

Po posouzení prvního přestupku Rada přezkoumala též výrok II. napadeného rozhodnutí, přičemž se zcela ztotožnila s posouzením Energetického regulačního úřadu v napadeném rozhodnutí. Podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona platí, že držitel licence se dopustí přestupku tím, že při uplatňování záloh za dodávky elektřiny, plynu nebo tepelné energie nestanoví jejich výši nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby elektřiny, plynu nebo tepelné energie v následujícím zúčtovacím období podle § 11 odst. 6 téhož zákona.

Výše důvodně předpokládané spotřeby plynu se stanovuje v souladu s přílohou č. 15 vyhlášky o trhu s plynem. Rada konstatuje, že pro stanovení této výše vyšel prvostupňový správní orgán správně z hodnoty, kterou v souladu s touto vyhláškou evidoval ke dni 21. srpna 2022 operátor trhu. Tento údaj operátor trhu sdělil Energetickému regulačnímu úřadu dne 6. června 2023 přípisem č. j. 14499-17/2022-ERU: „K vašemu dotazu Vám sdělujeme, že pro odběrné místo plynu [REDAKCE] evidujeme v centrálním informačním systému OTE, a.s., ke dni 21. srpna 2022, hodnotu plánované roční spotřeby plynu, podle vyhlášky č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů, ve výši: 20,935 MWh. Tato hodnota byla k uvedenému dni přístupná dodavateli plynu, společnosti Rodinná energie a.s.“

Při této výši předpokládané spotřeby a sjednané ceně 849 Kč/MWh bez DPH, stálém měsíčním platu ve výši 100 Kč bez DPH a dalších poplatků (dle cenových rozhodnutí Energetického regulačního úřadu) správní orgán správně vypočetl, že roční cena za odebraný plyn by dosáhla výše 30 312,31 Kč. Při přepočtu na měsíční zálohové platby by jedna dosáhla výše 2 526,03 Kč. Jestliže tak účastník řízení předepsal zákazníkovi zálohy ve výši 10 100 Kč/měsíc, pak stanovil zálohy přibližně čtyřikrát vyšší, než k jakým byl oprávněn. Takto stanovenou částku jednoznačně nelze považovat za částku stanovenou „nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby plynu v následujícím zúčtovacím období.“

Námítku účastníka řízení, že ke stanovení záloh v této výši došlo vinou administrativní chyby (omysem evidovaného spotového produktu v interním systému účastníka řízení), Rada považuje stejně jako Energetický regulační úřad za účelovou. Z oznámení o změně ceny ze dne 27. července 2022 plyne zcela evidentní záměr účastníka řízení převést zákazníka na spotový produkt „Energie jinak“. Navíc, po nesouhlasu zákazníka s převodem na tento produkt e-mailem ze dne 5. srpna 2022, účastník řízení odpověděl e-mailem ze dne 22. srpna 2022, kdy uvedl, že jedná pouze v rámci smluvně stanovených možností. Postupoval tedy zcela úmyslně tak, jako by k převodu na produkt „Energie jinak“ došlo, a na svých tvrzeních opakovaně setrval, nemohlo se tak z jeho strany jednat o omyl.

K námitce účastníka řízení, že se jedná pouze o pochybení, které není zásadního charakteru, Rada uvádí, že z jejího pohledu se sice jedná o méně závažný přestupek než přestupek uvedený ve výroku I., nicméně i zde byl požadavek společenské škodlivosti (tedy materiální stránky přestupku) naplněn. Dochází k ohrožení zájmu na ochraně zákazníka, přičemž i zde musí být jako přitěžující okolnost bráno v potaz, že se jedná o zákazníka zvlášť

zranitelného. Účastník řízení si musel být vědom, že zákazníkem je osoba důchodového věku, u níž je předpoklad, že pobírá dávky starobního důchodu. Po poměření stanovené výše záloh, tj. 10 100 Kč, a průměrného starobního důchodu v roce 2022, který dosahoval podle dat Českého statistického úřadu výše 18 098 Kč, považuje Rada stanovené zálohy za velmi citelný zásah do ekonomické sféry zákazníka, neboť by to znamenalo, že více než polovinu svých příjmů by zákazník vynaložil na zálohy na plyn dodávaný účastníkem řízení. Zákazník tak nemohl nakládat s poměrně vysokou částkou a mohlo být dokonce ohroženo financování jeho základních životních potřeb. Není rozhodné, zda by v rámci vyúčtování následně došlo k vyúčtování záloh a k vrácení přeplatku, neboť k tomu může docházet až o několik měsíců později. Zákazník má nepochybně právo nakládat se svými finančními prostředky podle svého vlastního uvážení, a to tehdy, kdy sám chce.

Ke správnímu trestu uloženému ve výroku III. napadeného rozhodnutí Rada uvádí následující. Energetický regulační úřad na stránkách 16 až 18 napadeného rozhodnutí podrobně popisuje, jakým způsobem dospěl k výši uložené pokuty a jaké skutečnosti při jejím ukládání zohlednil. Vzhledem k tomu, že se jednalo o vícečinný souběh, vyšel správní orgán správně z § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, který ukládá ve společném řízení uložit trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný; jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější. Proto správní orgán v souladu s § 88 zákona o odpovědnosti za přestupky aplikoval absorpční zásadu, tedy postupoval ve společném řízení, přičemž jako nejpřísněji trestný vyhodnotil správně přestupek podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona. Následně jako přitěžující okolnosti zhodnotil, že tento přestupek byl spáchán ve vícečinném souběhu s pokračujícím přestupkem podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, dále že se přestupků dopustil vůči zvláště zranitelnému zákazníkovi z důvodu vysokého věku, a také vzal v potaz, že účastník řízení byl již v minulosti Energetickým regulačním úřadem uznán vinným z přestupků v jeho věcné působnosti. Následně dospěl správní orgán k závěru, že za přiměřenou a se všemi zákonnými hledisky individualizovanou považuje úhrnnou pokutu ve výši 120 000 Kč.

Rada veškeré provedené úvahy ohledně druhů a výměrů správního trestu považuje za srozumitelné, a proto považuje uloženou pokutu za řádně odůvodněnou a uloženou v souladu se zákonem. Vzhledem k tomu, že trest byl uložen na základě aplikace tzv. absorpční zásady a že byla odůvodněna závažnost jednotlivých přestupků a závažnost souběhu mezi jednotlivými přestupky, považuje Rada toto odůvodnění s ohledem na uložení úhrnného trestu za dostačující. Rada má za to, že nedošlo k excesu při individualizaci trestu, že bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu a že byl v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu a v té výměře, který splní účel trestu a není zjevně nepřiměřený.

Ačkoli v souladu s absorpční zásadou je nutné posoudit jako přestupek přísněji trestný přestupek podle § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, podle názoru Rady je nutné za přestupek závažnější považovat přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, tedy porušení zákazu nekalých obchodních praktik. Za přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele lze v souladu s odst. 17 písm. e) téhož ustanovení, ve znění účinném do 5. ledna 2023, uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč, což znamená, že úhrnná pokuta dosahuje pouze 2,4 % částky horní sazby pokuty za tento přestupek, který Rada hodnotí jako závažnější. Rada tudíž nemůže hodnotit uloženou pokutu jako nepřiměřenou

ve smyslu příliš vysoké pokuty nebo dokonce vyhovět návrhu účastníka řízení na upuštění od správního trestu či uložení správního trestu pouze ve formě napomenutí.

Rada si je vědoma, že v podstatné části odůvodnění tohoto rozhodnutí následuje právní názor prvostupňového správního orgánu a že její argumentace se z velké části překrývá s odůvodněním napadeného rozhodnutí. Rada však v této souvislosti nemůže pominout, že účastník řízení v podaném rozkladu v rozhodující míře zopakoval námitky, které již v průběhu správního řízení uplatnil ve svém vyjádření ze dne 16. června 2023. Je třeba podotknout, že jakkoli účastník řízení v obecné rovině nic nebrání v tom, aby v rámci rozkladových námitek zopakoval své argumenty vyjádřené v průběhu řízení na I. stupni, musí vzít v úvahu, že rozkladem napadá právě rozhodnutí, které jeho ve správním řízení uplatněné argumenty vypořádává a rozkladové námitky by se měly vztahovat právě k obsahu napadeného rozhodnutí, případně k postupu prvostupňového správního orgánu při vydání napadeného rozhodnutí. Tím, že účastník řízení v rozkladu v zásadě zopakoval námitky vznesené v podaném odvolání, aniž by reagoval na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž se správní orgán s předmětným okruhem námitek vypořádal a přezkoumatelným způsobem popsal a vysvětlil, na základě jakých konkrétních úvah učinil závěr o nedůvodnosti námitek, značně snížil svou šanci na procesní úspěch, neboť Rada za něj nemohla domýšlet další argumenty. Rada se tak mohla věnovat skutečnostem uváděným účastníkem řízení pouze v míře obecnosti, v jaké je sám účastník řízení vznesl. Současně vyšla z toho, že pokud účastník řízení v rozkladových námitkách neprezentoval dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů správního orgánu, nemusela pak ani Rada hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl správní orgán I. stupně.

Závěrem k návrhu účastníka řízení na spojení tohoto správního řízení a správních řízení vedených u Energetického regulačního úřadu pod sp. zn. [redacted] sp. zn. [redacted] a sp. zn. [redacted] Rada uvádí, že ke spojení různých správních řízení může správní orgán podle § 140 odst. 1 správního řádu přistoupit tehdy, pokud se týkají téhož předmětu řízení nebo spolu jinak věcně souvisejí anebo se týkají týchž účastníků, nebrání-li tomu povaha věci, účel řízení anebo ochrana práv nebo oprávněných zájmů účastníků. Předmětné správní řízení je řízením o přestupku, správní řízená navrhaná účastníkem řízení jsou pak řízeními spornými. Jedná se tak o řízení různého charakteru a povahy a jedinou spojitost mezi nimi představuje účastenství účastníka řízení ve všech těchto řízeních. Radě je přitom z úřední činnosti známo, že ani jeden z uvedených sporů se netýká zákaznice [redacted] tedy podatelky podnětu k šetření, které předcházelo tomuto přestupkovému řízení. Ačkoliv § 140 správního řádu nevyžaduje, aby byla spojována pouze řízení, která mají téže účastníky, nepovažuje Rada za vhodné vedení společného řízení tam, kde správní řízení shodný okruh účastníků nemají (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. června 2017, č. j. 2 As 310/2016-52). Rada je tak toho názoru, že spojení uvedených řízení brání povaha věci. Nadto Rada konstatuje, že všechna navrhaná správní řízení již skončila pravomocným rozhodnutím ve věci samé, přičemž k nabytí právní moci došlo před podáním rozkladu účastníka řízení dne 18. října 2023, nebylo tudíž ani možné tato řízení spojit do společného řízení, když tento procesní postup lze realizovat pouze v probíhajícím správním řízení.

V. Závěr

Po přezkumu napadeného rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako nadřízený správní orgán vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem dospěla k závěru, že Energetický regulační úřad rozhodl správně, napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy, a splňuje požadavky kladené správním řádem na obsah správního rozhodnutí, neboť v něm byly v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu přezkoumatelně uvedeny důvody výroku usnesení, podklady pro jeho vydání a úvahy Energetického regulačního úřadu, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo věcně správné a v souladu s právními předpisy, Rada rozklad podaný účastníkem řízení zamítla a napadené rozhodnutí potvrdila.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

Rodinná energie a.s., prostřednictvím